

KOMMENTARER TIL HØRING

Fra Juss-Buss ved Gjelds- og familiegruppen

- Øyvind Grut, André Olsen, Anette Grasbekk, Kristine Andresen og Oda Stensrud-

**vedrørende
forskrift om forrenting og tilbakebetaling av
utdanningslån og tap av rettigheter 2008**

Høringfrist: 1. desember 2007

Innsendt: 30. november 2007

1. Kommentar til første del. Forrenting og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter

Juss-Buss stiller seg positiv til forslaget om å innføre tilbud om fastrente med 10 års bindingstid. Dette vil åpne for bedre muligheter for lånekassens tilbakebetalere til å tenke langsiktig i forhold til sin økonomi.

2. Kommentar til andre del. Rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse.

2.1 Innledning til andre del

Departementet har foreslått en omlegging av regelverket i forhold til behovsprøving av rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker og ettergivelse ved varig uførhet. Dette går ut på at betalingslettelser skal behovsprøves mot låntakerens brutto årsinntekt, i motsetning til dagens system hvor det behovsprøves mot brutto månedsinntekt. Juss-Buss er positive til dette, men ikke uten forbehold. Disse kommer vi nærmere tilbake til nedenfor.

Det viktige for Juss-Buss i forhold til endringene i forskriften er at målet om effektivisering ikke går utover rettighetene til låntakerne.

2.2 Rentefritak og betalingsutsettelse

Etter forslaget kan man først søke om rentefritak når man har mottatt likning for det foregående år, jf. forskriftens § 12-6. Dette fører til at det vil ta mye lengre tid før søknaden om rentefritak blir behandlet. Videre skaper dette problemer i forhold til betalingsutsettelse som man har rett til dersom låntaker oppfyller kravene til rentefritak, jf. § 14-3 første ledd. Det vil være urimelig at man måtte vente ett helt år for å få innvilget betalingsutsettelse dersom man har økonomiske problemer. De negative virkningene av dette har man forsøkt å begrense når man i § 14-3 andre ledd har foreslått at "Hvis det er sannsynlig at låntaker vil få innvilget søknad om rentefritak, kan det gis betalingsutsettelse selv om likningen for den aktuelle perioden ikke foreligger."

Ved å benytte seg av det skjønnsmessige begrepet "kan", åpner bestemmelsen for en vid tolkning. Juss-Buss mener at den aktuelle bestemmelsen bør si at "Hvis det er sannsynlig at låntaker vil få innvilget søknad om rentefritak, skal det gis betalingsutsettelse selv om likningen for den aktuelle perioden ikke foreligger". Det vil i begrepet "sannsynlig" fremdeles ligge et skjønnsmessig vurderingsmoment, men det vil være lettere å sikre riktig tolkning av bestemmelsen. Dette vil stadfeste en rettighet og hindre forskjellsbehandling.

Det går frem av høringen at den foreslåtte sannsynlighetsvurderingen vil forklares nærmere i Lånekassen sin merknad til paragrafen. Juss-Buss bemerker at det er svært viktig å strengt klargjøre hvordan retningslinjene for vurderingen er. Vi mener i denne

forbindelse at det ikke bør stilles særlig strenge krav til denne sannsynliggjøringen. At man dokumenterer brutto månedsinntekt bør i denne sammenheng være nok til å stadfeste om man sannsynligvis vil ha rett på rentefritak, og dermed betalingsutsettelse.

2.3 Særlig om betalte renter ved innvilgelse av rentefritak

Da søknad om rentefritak skal behandles etter at likning er på plass oppstår spørsmål om hva som skal gjøres med renter som allerede er betalt. Her bør det gjøres klart i forskriften at man får tilbakebetalt de renter som allerede er innbetalt dersom rentefritak blir innvilget. Dette bør i alle tilfelle bemerkes i merknadene til § 12-1.

2.4 Ettergivelse

Reglene om ettergivelse ved varig uførhet vil endres etter samme prinsipp som rentefritak da det vil behovsprøves mot lånetakers person- og kapitalinntekt etter likning. Som nevnt fører dette at det vil ta lenger tid før søknaden kan behandles, i påvente av likning. I denne perioden må låntaker fortsette å betale på lånet selv om man etter dagens bestemmelser allerede har rett på ettergivelse. Her bør det gjøres noe for å hindre en slik negativ virkning av de nye reglene. Det mest hensiktsmessige er at det man har betalt i det likningsåret som er grunnlag for ettergivelsen og i etterkant bør gå til fradrag i "Ny gjeld", jf. tabellen i § 15-1. Dette gjelder ved delvis ettergivelse. Ved full ettergivelse av lånet bør låntaker få tilbakebetalt det man har betalt i det likningsåret som er grunnlag for ettergivelsen og i etterkant.

2.5 Heving av inntektsgrenser ved barn under 16 år

Når man nå har foreslått å gå over til brutto årsinntekt har man også justert grensene for barn. Dagens system sier at grensene for ettergivelse "...blir hevet med kr 1 500 for hvert barn under 16 år som låntakeren forsørger.", jf. § 15-1. Hvis man skal gå fra måneds- til årsinntekt er det naturlig at grensene ganges med 12, dette ville tilsi at grensene blir hevet med kr 18 000 for hvert barn under 16 år. I høringen er det derimot foreslått at grensen for årsinntekt kun skal heves med kr 9750 for hvert barn under 16 år. Juss-Buss stiller seg uforstående til at inntektsgrensen relativt sett kun blir økt med halvparten av det som er dagens system i forhold til barn under 16 år. Vi mener følgelig at inntektsgrensen bør økes med kr 18 000 for hvert barn under 16 år.